

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

De sancta Katherina

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

signat fiducia et mens robur in bono con-
cepto p̄seueradi. et. Secundo desiderii p̄fi-
ciendi in h̄ attendit q̄ homo feruido cona-
tu semp̄ ad meliora nitit̄. nihil ip̄utās ea q̄
iam habet respectu porum. exemplo apl̄i
q̄ dicit. Que retro sunt obliuiscēs. ad ante-
riora me extendēs. et. Quia dicit Cassiodo-
rus. Ibi bon̄ incidit in desiciēdi piculum
vbi p̄ficiendi deponit appetitū. Ideo Au-
gustin̄. Sūma p̄fectio xp̄iane religionis
est vt q̄ntumcūq̄s homo in hac vita p̄ficiat
semp̄ sibi putet sup̄esse q̄d querit. Hoc aut̄
feruidū desiderium habuit br̄a Elisabeth
Nō iteꝝ figurat p̄ Iudith de qua vbi sup̄
legit̄ q̄ habuit sandalia in pedib̄. Sanda-
lia sunt inferius clausa ne pes terrā contin-
gat. et sup̄ius aperta. et significat affectū p̄fi-
cientis. q̄ debet esse inferius clausus ne at-
tendar ad ea q̄ bene gessit. Sed apert̄ su-
perius q̄ntū ad p̄ficiendi desiderii. De ta-
li p̄cessu virtuali d̄r Lanticoꝝ. vij. Impul-
cri sunt gressus tui in calciamenti tuis fi-
lia p̄ncipis. Filia p̄ncipis est anima diuina
ymagine insignita. cui⁹ gressus in p̄gressu
virtutis sunt puleri et diuini oculis grati
Sed dicunt fieri in calciamenti. i. affectib̄
virtutū decore ornatis. Tertio attenditur
desiderii p̄ficiendi in exercitio virtuosoz
opeꝝ. Hoc aut̄ exercitiū nō est vniforme. s̄
variat̄ fm̄ varios status et p̄ditiones hoīm.
et fm̄ varietatem donoz que q̄s a deo rece-
pit. Nam ille q̄ accepit a deo q̄nq̄s talenta.
id est. q̄nq̄s dona gratuita tenet se exercita-
re in om̄ib̄. Et de ip̄is donis et eoz lucris
tenet deo reddere rōnem. Ad quod nō te-
netur ille q̄ solū duo talenta acceperat. et.
vt patet. Mat. xxv. Beata ergo Elisabeth
fm̄ omnē suā virtutē om̄i tempe in bonis
actib̄ se exercitauit. Tertio br̄a Elisabeth
fuit indura decore p̄fectozū. Qui consistit i
p̄fecta xp̄i imitatione p̄mo. Sicut em̄ xp̄s
p̄ p̄fectā paupertatē om̄ib̄ renunciauit.
Sic tales imitatēs xp̄m in h̄ sunt in statu
p̄fectoz. Dicit nāq̄ saluator Luc. xiiij. Si
li q̄s renūciauerit om̄ib̄ q̄ possidet non se
meus esse discipulus. In h̄ exemplo beata
Elisabeth xp̄m secuta est. qz p̄ xp̄m om̄i-
bus diuitijs et honorib̄ renūciat̄. Sc̄do
p̄sistit in suis p̄fecta derelictōe. Nō em̄
p̄fecta etiā d̄z seip̄m dereliquit. s̄ q̄ntū ad p̄ri-
am p̄placētā et amorē nafalē que h̄z ad se
ip̄m. ita q̄ h̄o nec seip̄m diligit nec etiā us

illis actib̄ et uolūtijs q̄s de⁹ in ip̄o op̄at aliq̄
cōplacētā habeat. p̄ter se. s̄ p̄ter honorē
dei. In h̄ actu etiā br̄a Elisabeth secuta fu-
it. qz pure om̄es actiōes suas in dei hono-
rē ordinauit. Tertio p̄sistit in mēt̄ ad deū
p̄fecta subleuatōe. Sic em̄ mens xp̄i fuit i
p̄fecta vnione ad deū iugiter sublimata. sic
tales debet h̄c p̄tinuū desiderii ad deum
q̄ntū sinit eos hūana fragilitas. Debēt em̄
sape ea que sursum sunt. et nō ea q̄ sunt super
terram. Et p̄ h̄ recte nō sibi uiuunt sed deo
De h̄ decore d̄r Job. xxvj. Sp̄s d̄ni orna-
uit celos. Nam sic celi p̄tinue manēt circa
terrā. et tū terrā nūq̄ tangūt nec p̄tingunt.
sic iste mēt̄ licet p̄sent̄ circa carnē q̄ntū ad
inhabitationē et nature sustentatōes. carnē
tū et terrena nō p̄tingūt p̄ p̄sensum et delecta-
tionē. Et h̄ fit p̄ter eoz mentalē abstra-
ctionē. Sic em̄ abstrahunt et sublimāt̄ vt
iam nō in terra sed in celo uersari uideāt̄.
Hanc sublimationē etiā habuit br̄a Elisa-
beth. ita q̄ dicere possit cū ap̄lo. Nra p̄uer-
satio in celis est. Et sic p̄z vberitas sue p̄fe-
ctionis quā habuit in uia. Sc̄do describit̄
tur q̄ntū ad sublimitatē gle retributionis
quā nūc possidet in patria. cū subdit̄. et ri-
debit in die nouissimo. s̄ q̄n de⁹ p̄fectā retri-
butionē dabit vnicuiq̄ fm̄ opa sua b̄oā vt
mala. ibi cum elect̄ dei retributōz accipiet
Et tale acq̄sinit sibi br̄a Elisabeth p̄ forti-
tudinem patientie. p̄ opa misericōdie et iusticie.
Ipsa em̄ diuina p̄cepta fideliter obseruabat
et seip̄am in op̄ib̄ misericōdie iugiter exercebat.
ita q̄ de ea legit̄ hodie in epla. Accurrit for-
titudine lumbos suos. et roborauit brachi-
um suū. s̄ seip̄am in op̄ib̄ patientie. miseri-
cordie et iusticie viriliter et fortiter exerce-
do. Et ideo merito gaudebit et ridebit i die
nouissimo. et. s̄ q̄n dicit saluator. Ueite be-
nedicti. et.

De sancta Katherina
Sermo. L.

Nec est uirgo sapi-
bens quā d̄ns vigilantem inuenit
Hec sunt s̄ba eccl̄e q̄ legūt̄ d̄ vna
s̄gine in matutiali officio. Et b̄n̄ p̄ueniūt
beate Katherine atq̄ in eius laudib̄ assu-
munt̄. In ip̄is nāq̄ a triplici progatiua cō-
mendat̄. sc̄z a carnis incorruptōe. anie illu-
stratōe. et opeꝝ circūspectōe. Primum ibi

De sancta Katherina

Nec est ego. **S**ecundum ibi sapiens. Tertium ibi, quia dominus vigilantem inuenit. Primum patet manifeste in eius legenda. **L**u enim **M**aren eius alloqueret ea di. **N**o te qui famula hie cupim. **S**z vt regina p potes z pelecta in reg meo eris. **I**pa rudit. Attende z tu rex z di/ scerne. **Q**uid magis eligere debea. aut pota te. eternu. gloriosu. z decoru. vel infirmum. mortalē. ignobilē. z deformē. **I**bi fatebat se dei filio i pperua ggnitate esse desposata. **D**e scdo scz ase illustratōe itez dz in legen/ da sua. **L**u em cū oratoribz disputaret ipa eos apertis rōnibz sapiēter supauit. **S**cu/ pefacti em qd responderēt pū. **A**liud qz in xpm credere nō habuerūt. **U**nde vnus ex eis sic dixit. **D**ec puella in q spū scūs loqēt sic nos in ammiratōem pstituit. vt nō solū s xpm que pdicat nihil loq possim. **S**z nisi p/ babiliores ratōnes de dīs qz vsqz huc coluim dare poter. oēs ad xpm puertimur. **E**cce qntā illustratōez sapie de ei pultit. p quā parēter etiā sapiētissimos oratores cō uicit. **D**e tertio vtz de opm circūspēctione siltz ibide legit. **L**u rex grauissimis tormē/ tis ei minaret. **R**udit. qeumqz tormēta exco gitare poteris mihi exhibere nō differas. qz corp z animā meā z oia mea illi offerre desidero. q se totū michi dedit. **E**cce qz cir/ cūspēcta hec virgo extitit q se ad viciūitudi nē dño obligauit. **E**t em de ei pmedatōne iuxta tbemat. sba dicta sufficiant. **H**ūc eri go sermo ad nraz edificatōz retorquēd ē. **Q**ui hāc gginē voluerit honorare. ipaz stu deāt imitari. **D**arim em honor est quem scūs exhibere possum. vt ipos p viribz no stris imitari studeam. **(A)** **L**upientes ergo cum hac virgine meritis sanctificari. et cum ea in celo eternaliter glorificari. pri mo studeam habere loco virginitat. i cor pore continentia z sobrietatem. secūdo in anima sapientia z puritatem. tertio in ope ribus constantia z continuitatem. **P**rimo dico habeam in corpore continentia z nichil penitus admittentes quod sinceritatem fi dei per quā dō in baptismo copulati sum. cor rumpat. sed fideliter adherentes ei conti neam nos ab omibz q eandem adhesionē inter nos z deum violare possint. **A**ugusti nus. **S**icut corpus violatū corrumpit vir ginitatē. sic violatio fidei corrumpit mētis integritatem. **E**t subdit. **V**irginitas car/ nis corpus est intactum. et virginitas men

tis fides incorrupta. **Q**uādiu ergo serua/ mus deo fidei veritatem ipi fideliter adbe rentes. tamdiu mentis integritatem quaz pro virginitate accepimus custodimus. **Q**uod si eam violamus peccatis nos pro/ sternentes per penitentia z satisfactionem nos reparemus z in posterum similia ca/ ueamus. **E**t sic nobis iterū eadem continētia pro virginitate computat. z si non quā/ tum ad aureolam tamen quantū ad meri/ tum. **N**on em solū abstinentia a carnis ille cebra. sed omniū delectabiliū carentia con tinentia nominant. **N**ūqz in spūali studio potest quis pficere nisi carnalibz delectati/ onibz que sine peccato mortali admitti nō possunt ex integro renūciat penitus ppter deū. **I**tez de religiosis dicit **J**ob. xiiij. **L**a pides excauat aqve. **P**er lapides qui duri sunt z insensibiles religiosi debent intelli gi qui debent esse duri z firmi ad resisten dum omniū malis. z insensibiles ad omis impugnatōes carnaliū voluptatum. **S**z heu hos excauant aqve consolationū de/ lectabilium carnaliū. **H**ij em proch dolor plus tam in vestibus qz in cibis z alijs vo luptatibus delectatur qz seculares. **E**t ido etiam plus intus consolationibz diuinis enacuatur. **A**b his ergo carnalibus vo luptatibz debem continere si volum integritatem fidei seruare. **(B)** **N**ec solum ha/ benda est continentia in corpore sed etiam sobrietas que in triplici exercitio custodit. **P**rimo in necessitōz moderata fruitione vt sola necessitate pntenti nihil supfluitatis penie admittam. **D**īnes em res corpales dīs creauit vt nostre necessitati subueniāt nō supfluitati fūiāt. **U**nde quoties super fluis vtimur. primos nostros q carent ne/ cessarijs spoliām. **D**ūc **G**rego. **V**iri viri i omne quod agunt studiosissime vigilant ne qd ab eis plus necessitatis sue infirmitas qz sibi debet exigat. ne sub necessitatis pal lio viciū in eis voluptatē succrescat. **D**ebet q a nobis queri in viciū z viciū non sup fluitas aut voluptas. sed sola necessitas. **S**ecundo sobrietas custodienda est in ex teriorū sensu gubernatione. semp em re/ frenandi sunt ab illicitis ne banriant illicita que introzsum recepta noxia submistrāt **E**cclēstici. ix. **V**irginez ne conspicias ne forte scandalizeris in decore eius. **Q**uia quod nō licet concupisci non licet intueri.

Bern. Habeat homo dei sensus suos non duces sed sibi seruietes. habeat familiam suam sic ordinatam. ut cum dicat vni veni et veniat. et alio. vade et vadit. et seruo suo. fac hoc et facit. **Tercio** sobrietas custodienda est in morum humilitate et inhibitione. ut homines videntes conversationem nostram. propter exterioris hominis decentiam edificent. **Ad hoc** hortatur nos saluator **Matth.** v. Sic luceat lux vestra coram hominibus ut videant opera vestra bona. **Et** apud. **Providentes** bona non tantum coram deo sed etiam coram omnibus hominibus. **Est** autem differentia inter continentiam et sobrietatem. quia continentia consistit in abstinentia malorum. **Sobrietas** vero in moderata fructu bonorum. **Chrysostomus.** **Deus** sobria passiones cohibet. sensus gubernat. sermones regit. totum hominem sub regula discipline componit. **Secundo** in anima habeamus sapientiam et puritatem. que duo summe necessariae sunt ad salutem. **De** sapientia dicit **Ambrosius.** Sicut mundus indiget splendore solis. sic anima splendore indiget sapientie. **Ideo** primo habeamus sapientiam non huius mundi. que contumeliosa est. nec carnis. que est impudica. **Sapientia** enim huius mundi stulticia est apud deum. et que carnis est sapientia inimica est deo. **Sed** eam sapientiam habeamus de qua dicit **Jacobi** in sua canonica. **Ja. i.** Que a domino desursum impetratur. **Que** secundum apostolum pudica est. contra impudicitiam carnis. **Et** est secundo pacifica. contra contumeliam mundi. **Per** illam ergo sapientiam que desursum est omnia nobis sapiunt que dei sunt. **Inuenisti** sapientiam si preterite vite peccata desceas. presentia parvipendas. si futuram vitam toto desiderio concupiscas. **Et** hoc est sapere singula. put sunt. **Hac** sapientia si anima illustrata fuerit. mala non admittit. bona facere non negligit. **Mala** autem non admittere et bona non negligere summa sapientia est. et summa felicitas huius vite. **Secundo** in anima nostra habeamus puritatem. **Ipsa** enim puritas consequens est ad sapientiam. **In** illam namque ut dicit **Sapientie. i.** nihil intrat coinquinatum. **Nulla** enim penitentia sapientia impuritate admittit. **Hanc** autem puritatem si in nobis plantare cupimus duo sunt necessaria. videlicet ut peccatum summa diligentia caueamus. et si aliquid in nobis intraverit cum penitentia statim exauriamus.

Deutro. xi. Lauete ne forte decipiatur cor vestrum et recedatis a domino deo vestro. **Et** **Thobie. iij.** Lauete ne vniuersis consentias peccato. **Et** **Job. xxxij.** Lauete ne decies ad iniquitatem. **Quod** si cauere cupimus sciendum est quod tres sunt riuus per quos omnis iniquitas in conscientiam nostram tanquam in sentinam nauis confluit. scilicet cogitationes. locutiones. et operationes. **Et** hii riuus sunt cum omni diligentia obstruendi. quod monemur facere **iiij. Regum. iij.** ubi dicitur. **Lucos** fontes aquarum obturabitis. **Si** quid autem irreperit per qualescumque negligentias non sinas introsum vllatenus demorari. **Leuiti. xvi.** **In** hac die ab omnibus peccatis vestris mundabimini. **Et** in hac die. si qua peccamus **Ratio.** quia peccator nec vni diei vel hore certitudinem habet penitendi. licet deus aliquando concedit sibi longum spacium temporis. tamen de hoc nullo modo certus est. **Grego.** **Qui** penitenti veniam spondit. die crastinus ei non permittit. **Dec** autem duo tam diu continue mus quousque remissione consequamur. vel quousque testes nobis conscientia nostra puritatem. vel etiam quod certius est quousque spiritus sanctus nobis inspirat remissionem omnium peccatorum. **Testimonium** enim scientie dat quidem fiduciam. nullam tamen certitudinem. **Iuxta** illud apostoli. **i. Corinth. iij.** **Nihil** michi conscius sum. sed in hoc non iustificatus sum. **Qui** enim iudicat me deus est. quod dicitur. licet conscientia michi testes remissione peccatorum nullam tamen ex hoc permittit certitudinem. quia solus deus habet veraciter iudicare. **Potest** enim deus videre peccata mea que ego non video. **Iudicet** ergo spiritus sanctus dat certitudinem que est spiritus veritatis et docet omnes veritatem. **Bern.** **Spiritus** sanctus certissima signa imponit que remissionem omnium peccatorum persecuti sumus. **Tertio** habeamus in opere constantiam et continentiam. **Dec** duo omnibus operibus nostris dant veritatem efficaciam et valorem. que sine his omnia sunt nulli merito retributes quecumque. **Qui** saluator **Matth. x.** **Qui** pseuerauerit usque in finem. saluus erit. **Est** autem triplex constantia. scilicet deuotionis. operationis. et tribulationis. **In** quibus constantie dinoscatur et singulis tribus istis mutatur nomen. **Prima** constantia ut est deuotionis vocatur confidentiam. **put** autem est operationis est magnificencia quasi magna faciens. **Quando** ergo est tribulationis tunc deuoti homines magna fiducia ad deum habentes audet magis petere et petita fiducia sine hesitatione sperare.

26

De exaltatione sancte crucis

Et merito qz dicit Berni. Quantū pedē si/
ducie dei ponim⁹ tantū a deo accipimus.
Dāq̄ em̄ fides maḡ meret. Magna autē
sancti z deuoti audent. qz magni sūt. et sic
q̄ audēt obrinēt. Scōa p̄stantia ē opatiōis
p̄ quā audacter audem⁹ aggredi difficilia.
ardua z laboriosa opa exercere. De hac cō/
stantia dicit Proverbiorū. Cogitatio robusti
semp̄ est in abundantia. z piger sp̄ i egesta/
te est. Nam⁹ em̄ fortū diuitias parāt semp̄.
Tāc̄ q̄ p̄stantia opatiōis p̄sequimur si in dei
opib⁹ assuefacti grauiā z laboriosa aggredi
nō primescim⁹. Vinc est qd dicit Job. xxxiii.
In arduis ponet nidū suū. i. nidū p̄uerfa/
tiōis in arduis opatiōib⁹. Opemur ergo z
nos ardua z difficilia imitantes dñm nrm̄
ih̄m. cuius opa etiā valde difficilia fuerūt.
Tertia p̄stantia p̄sistit in imperrita suffe/
rentia tribulationū. Patienter s̄o z liben/
ter atq̄ intrepide sufferam⁹ qualescūq̄ tri/
bulationes. siue sint passionēs innate. q̄s
ex corruptione nature sufferim⁹. p̄ q̄s tāq̄
p̄ machinas demones nos impugnat. siue
sint passionēs illate. siue affectate. i. siue dñs
nos misericorditer affligat. siue p̄ nos ip̄os
nos affligim⁹. In q̄b⁹ omib⁹ si deo placere
cupim⁹ dñm esse imperriti. Scōo habea/
mus nō solū in ope p̄stantiā s̄ etiā p̄tinu/
tate. vt sic p̄ p̄stantiā facim⁹ opa fortia. sic
faciam⁹ p̄ p̄tinuitatē m̄tra. Eccl̄. ii. Quod
cūq̄ facere p̄ man⁹ tua instāter opare. q̄a
nec opus nec rō nec sapia nec scia crūt ap̄d
inferos q̄ tu p̄peras. Et isra Eccl̄. ii. Da/
ne semina semen tuū. z vespe nō cesset man⁹
tua zc. Berni. Seruū dei nec dies neq̄ ho/
ra inueniat ociosū s̄ sp̄uel i exercitiū labore
vel p̄ficiēdi studio vel i experiēda dulcedie
vel fruēdi gaudio. Ad qd exercitiū nos p̄/
ducatur q̄ uiuit et regnat.

Subsermo prinēs ad antecedentē ma/
teria de inuentioe sancte crucis. z potit p̄re/
dicari in festo exaltationis.

Sermo LI

Exaltati lignū hu/
mile. Ezech. vii. Ubi nota p̄les
sūt cause q̄b⁹ venerandū crucis li/
gnū dicit exaltatū. Primo dicit exaltatū p̄ cō/
tactū mēbroz xpi z sanguis ei⁹ aspersione.
Et h̄ est qd canit eccl̄a. Arbor decora z sul/
gida. ornata regis purpura. Et in legenda

sancti Andree legit eū dixisse. Salue cruce
q̄ in corpe xpi dedicata es. z et mēbris eius
tāq̄ margaritis ornata. Et iterum. O bona
cruce q̄ pulcritudinē et decorē ex mēbris xpi
accepisti zc. Scōo exaltata est fidelium ve/
neratōe. q̄ em̄ pus fuit ignominiosa. nūc fi/
deliuz veneratōe facta est gl̄iosa. q̄ pus fuit
dedecoris z horroz. nūc ē honoris z deco/
ris. Un⁹ pus pendētes in ligno erāt male/
dici. nūc autē imitātes xpm̄ dicūt b̄ndicti.
Sic dicit b̄tus Andreas. Anq̄ dñs ascē/
deret ad re. timorē terrenū habuisti. nūc ac/
amorē celestē obrines z p̄ voto suscipis.
Tertio exaltata est in miracloz opatōe. sic
legit ap̄te tam in crucē inuentioe q̄ etiā in
eius exaltatōe. Et q̄ntū ad h̄ ex p̄te crucis
venerāde p̄ficari poterit illud ps̄. Exalta/
bor in gētib⁹ z exalabor in terra. zc. Quar/
to exaltata est in hostiū corpaliū z sp̄ialiū
supatiōe. Ezech. i. Crucē dyabol⁹ vt ense/
m̄tiner in quo quasi letale vuln⁹ suscepit. zc.
Audiuitis supra de triplici cruce. Audiui/
stis de cruce latronis mali et boni. Restat
dicere hodie de cruce xpi in q̄ secū pendēt
p̄fecti. Dicit nāq̄ Greg. Quāto p̄fectiores
sūt hoies tāto inueniūt qd duri⁹ portāt. Et
causa ē. qz parua passio p̄fectos nō mouet.
vt q̄ coz passio mordeat necesse ē vt in p̄fi/
ciētib⁹ p̄ficiat. z i magnis etiā boibo passio
fiat magna. Un⁹ Ezech. j. dicit i figura. Lum/
eleanabāt aialia eleuabāt p̄ter rote. Quid
p̄ aialia nisi electi. qd p̄ rotas nisi tribulatō
Quāto ḡ ampl⁹ electi eleuant ad p̄fectioez
vite. tāto z rote. i. tribulatōes sequūt hoies
q̄ntū cūq̄ p̄fecerit. **A** Sp̄ialis ergo
cruce ista figurata per crucem christi in qua
pendent electi. ex quatuor etiā constat coz/
nibus ad modū crucis christi. Pars infe/
rior p̄stat ex omniū terrenoz elongatione.
Pars sinistra ex diuersaz tribulatōnū per/
pessione. Pars dextera in difficultū et ar/
duoz operatione. Et superior pars in ce/
lestium contemplatione. Primo dico q̄ in/
ferior pars hui⁹ crucis p̄stat ex terrenoz
elongatōe. vt vicz tam opis effectū q̄ z ani/
mū maxime a terrenis occupationib⁹ ele/
uemus. Qui em̄ cruci affigit ambob⁹ pedi/
bus (p̄ quos affectū et effectum accipim⁹)
a terra longius siue altius eleuatur. Sic
necesse est qui cū xpo crucifigi desiderant
nihil d̄ terrenis affectu z effectū p̄rigāt. Et
h̄ est qd dicit Isa. li. Eleuare eleuare iustū. i.